

СУЧАСНИЙ СТАН КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БАНКІВ В УКРАЇНІ

В сучасному світі успіх будь-якої компанії тісно пов'язаний з соціально-економічним розвитком країни, станом її навколишнього середовища. Саме тому на світовому фінансовому ринку зростає увага фінансових інститутів до концепції сталого розвитку, що знаходить свій прояв у підвищенні їх корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). На думку фахівців українського ОТП БАНКУ, КСВ набуває особливого значення в умовах кризи, будучи одночасно для суспільства доказом спроможності компанії успішно працювати і дієвим інструментом управління власною репутацією [1].

За матеріалами офіційних сайтів автором здійснено дослідження сучасного стану КСВ українських банків (основні результати представлено у табл.1). Аналіз проводився серед 10 найбільших банків, на які у сукупності припадає 56 % активів, 58 % балансового капіталу, 56 % зобов'язань, 57 % депозитів фізичних осіб та 61% депозитів юридичних осіб банківської системи України [2]. Саме ці банки, виконуючи більше 50% банківських операцій в Україні, мають найбільше соціальне навантаження, є прикладом для вітчизняних банків у питаннях впровадження концепції сталого розвитку.

Таблиця 1

Характеристика соціальної корпоративної відповідальності банків

(„+” – так, „-” – ні)

Індикатори	Банки (у порядку зниження обсягів банківських активів)											
	ПРИВАТ-БАНК	УКРЕКСІМ-БАНК	ОЩАД-БАНК	ТАІСФАНК	ЗЕН БАНК	АВАЛ	УКРСИБ-БАНК	УКРСОЦ-БАНК	ВТБ БАНК	АЛЬФА-БАНК	ОТП БАНК	НАДРА
1. Іноземні інвестори	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2. Здійснення міжнародних запозичень	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3. Активні зв'язки з міжнародним банківським бізнесом (участь у міжнародних організаціях, кореспондентські зв'язки)	+	+(Глобальна мережа експортно-імпортних банків)	+	+	+	+	+(Глобальний договір ООН)	+	+	+	+	+(Глобальний договір ООН)

з іноземними банками тощо)										
4. Формулюванні місії, стратегії банку з урахуванням принципів соціальної відповідальності	-	+	+	-	-	+	+	+	+	+
5. Наявність інформації про соціальну відповідальність на сайті банку	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+
6. Наявність нефінансової звітності (про КСВ)	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+
7. Наявність інформації про соціальну та екологічну відповідальність у звітах банку	-	+	-	+	-	-	-	-	+	+
8. Інформація про спонсорство та благодійність	-	+	-	+	+	-	-	+	+	+
9. Інформація про вплив профінансованих проектів на навколишнє середовище	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Соціальна відповідальність персоналу (кодекс корпоративної етики)	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-
11. Інформація про фінансування програм енергозбереження	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-

Джерело: складено автором за даними [1; 3-11].

Характерні риси, що характеризують сучасний стан КСВ 10 найбільших банків України:

– не всі банки формулюють свою місію та стратегію відповідно до принципів сталого розвитку. Більшість банків, що декларують соціально-

екологічну орієнтацію у своєму розвитку, є інформаційно непрозорими: не розміщують інформації про КСВ у своїх звітах, на офіційних сайтах, не публікують звіти зі сталого розвитку.

- з 10 досліджених банків лише 1 банк (НАДРА) і лише за 2007-2008 роки опублікував повноцінні звіти зі сталого розвитку українською мовою, відкривши їх широкому загалу на своєму сайті; 3 банки створили на сайтах окремі спеціалізовані розділи, присвячені соціальним проблемам; 4 банки розкрили інформацію про КСВ у річних звітах;

- більшість банків невірно розуміють поняття КСВ переважно ототожнюючи її з благодійністю та спонсорством. Внаслідок такого «вузького» трактування, банки знижують свої потенційні можливості підвищити свою репутацію за рахунок різних форм КСВ. Так, хоча окремі банки активно впроваджують різні форми КСВ (реалізація проектів енергоефективності, модернізації промисловості з позитивним впливом на довкілля, підвищення професіоналізму працівників та інше), все ж у своїх звітах, публікаціях про КСВ обмежуються переважно благодійністю та спонсорством, не розкриваючи свій реальний та потенційний позитивний вплив на життєдіяльність суспільства;

- позитивною тенденцією є те, що банки починають поступово більше уваги приділяти соціально-екологічним проблемам. З позицій забезпечення активізації позитивного вкладу кожного працівника банку у розвиток суспільства, варто відзначити важливість прийняття внутрішніх документів – кодексів корпоративної етики (здійснили 3 з 10 банків);

- здійснюються перші кроки до впровадження в Україні міжнародних стандартів КСВ: Глобальний договір ООН (Укрсоцбанк, Надра), Глобальна ініціатива зі звітності (Надра);

- банки, декларуючи свої соціальні та екологічні цілі, не розкривають інформацію про ступінь їх досягнення, а тому, оцінити чи певний банк реально реалізує концепцію КСВ чи лише декларує її неможливо. Для уникнення такої ситуації, яка свідчить про непрозорість банківського бізнесу, варто принаймні внести інформацію про КСВ до обов'язкових елементів річних звітів банків, де показувати не лише цілі, завдання у даному напрямі, а реальні заходи щодо їх досягнення;

- банки не розкривають інформацію про проекти, які вони фінансують та їх соціально-екологічні наслідки;

- 7 з 10 найбільших банків є банками з іноземними інвестиціями; 9 - здійснювали міжнародні запозичення; всі досліджувані банки мають активні зв'язки з міжнародним бізнесом, а тому, щоб бути повноцінними партнерами на світовому ринку, вони повинні працювати за світовими стандартами ведення бізнесу, орієнтуючись на забезпечення сталого розвитку. Отже, на нашу думку,

реальний перехід до роботи за стратегією КСВ для банків, що бажають забезпечити свою конкурентоспроможність, у майбутньому - неминучий;

Отже, нині в Україні принципи КСВ не набули активного впровадження, навіть серед провідних найбільших банків. Ті ж банки, які першими почали урахувати соціально-екологічні аспекти у своїй діяльності, застосовують «реагуючий» підхід до КСВ, коли фінансовий інститут, забезпечуючи певні вигоди для зацікавлених сторін, сам зазнає втрат. Проте, щоб бути повноцінними партнерами на світовому фінансовому ринку, орієнтиром для банків має стати стратегічний підхід до КСВ, що забезпечує перетворення соціальної та екологічної відповідальності в інструмент управління ризиками та підвищення конкурентоспроможності банку.

1. Офіційний сайт ПАТ «ОТП БАНК» // www.otpbank.com.ua. 2. Показники діяльності банків за станом на 01.06.2010 р // Офіційний сайт Асоціації українських банків//http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=2571&menu=104&Itemid=112. 3. Офіційний сайт ВАТ«Ощадбанк» //<http://www.oschadnybank.com>. 4. Офіційний сайт ВАТ „Надра”// <http://www.nadra.com.ua>. 5.Офіційний сайт ПАТ „АЛЬФА-БАНК”//<http://www.alfabank.com.ua>. 6. Офіційний сайт ПАТ „ВТБ БАНК” //<http://vtb.com.ua>. 7. Офіційний сайт ПАТ „РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ” // <http://www.aval.ua>. 8. Офіційний сайт ПАТ „УКРЕКСІМБАНК”//<http://www.eximb.com>. 9. Офіційний сайт ПАТ „УКРСИББАНК”//<http://www.ukrsibbank.com>. 10. Офіційний сайт ПАТ „УКРСОЦБАНК” // <http://www.usb.com.ua>. 11. Офіційний сайт ПАТ КБ „ПРИВАТБАНК” // <http://www.privatbank.ua>.